

CONSILIUL LEGISLATIV

Bircul permanent al Senatului

Bp. 27 / 4.3.2026

Bircul permanent al Senatului

164 / 16.03.2026

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 287/2009 privind Codul civil

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (b27/03.02.2026), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/565/09.02.2026 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr. D60/09.02.2026,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată, și al art. 29 alin. (4) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează negativ propunerea legislativă, pentru următoarele considerente:

1. Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare completarea Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare, intervenția legislativă vizând, potrivit *Expunerii de motive*, „introducerea unui nou articol, art. 503¹ care reglementează în mod expres condițiile în care poate fi exprimat consimțământul pentru efectuarea actelor medicale asupra minorului, în cadrul exercitării autorității părintești”.

2. Propunerea legislativă face parte din categoria legilor ordinare, iar în aplicarea prevederilor art. 75 alin. (1) din Constituția României, republicată, prima Cameră sesizată este Senatul.

3. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. Menționăm că, potrivit prevederilor art. 7 alin. (3¹) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea

actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *„Propunerile legislative, proiectele de legi și celelalte proiecte de acte normative vor fi însoțite, în mod obligatoriu, de o evaluare preliminară a impactului noilor reglementări asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului”*.

Precizăm că evaluarea preliminară a impactului noilor reglementări asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului reprezintă un set de activități și proceduri realizate cu scopul de a asigura o fundamentare adecvată a inițiativelor legislative, în vederea, atât a evaluării impactului legislației specifice în vigoare la momentul elaborării proiectului de act normativ, cât și a evaluării impactului politicilor publice pe care proiectul de act normativ le implementează.

În considerarea impactului propunerii legislative asupra drepturilor și libertăților copiilor, apreciem că este necesară o **evaluare preliminară a impactului reglementărilor propuse asupra drepturilor și libertăților fundamentale** ale acestora.

5. Analizând conținutul propunerii legislative, în ceea ce privește fondul reglementărilor preconizate, semnalăm că prin modalitatea de exprimare a intenției normative se instituie reguli insuficient conturate, contrare dispozițiilor Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care nu sunt de natură să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă, **fiind susceptibile să încalce prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție**.

Precizăm că, pentru a asigura legislației interne o cât mai bună înțelegere și implicit o aplicare corectă, este esențial ca redactarea acesteia să fie una de calitate. Referitor la acest aspect, menționăm că, potrivit art. 6 alin. (1) teza I din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *„Proiectul de act normativ trebuie să instituie reguli necesare, suficiente și posibile care să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă. [...]”*.

Cu privire la aceste aspecte, Curtea Constituțională s-a pronunțat în mai multe rânduri¹, statuând că *„una dintre cerințele principiului respectării legilor vizează calitatea actelor normative”* și că

¹ A se vedea paragraful 35 din Decizia Curții Constituționale nr. 22/2016 care trimite la Decizia nr. 1 din 10 ianuarie 2014, Decizia nr. 17 din 21 ianuarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 79 din 30 ianuarie 2015, paragrafele 95 și 96.

„respectarea prevederilor Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative se constituie într-un veritabil criteriu de constituționalitate prin prisma aplicării art. 1 alin. (5) din Constituție”.

Totodată, menționăm că, astfel cum a fost dezvoltat în jurisprudența Curții Constituționale², Curtea a reținut că principiul legalității presupune existența unor norme de drept intern suficient de accesibile, precise și previzibile în aplicarea lor, conducând la caracterul de *lex certa* al normei. Legiuiitorului îi revine obligația ca în actul de legiferare, indiferent de domeniul în care își exercită această competență constituțională, să dea dovadă de o atenție sporită în respectarea acestor cerințe, concretizate în claritatea, precizia și predictibilitatea legii³.

În acest sens, precizăm următoarele:

5.1. Semnalăm că **Expunerea de motive** nu respectă structura instrumentului de prezentare și motivare prevăzută la art. 31 din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, deoarece nu sunt prezentate, printre altele, informații cu privire la **insuficiențele și neconcordanțele reglementărilor în vigoare**, la **impactul financiar asupra bugetului general consolidat**, la **impactul asupra sistemului juridic** și, în special, la compatibilitatea cu reglementările Uniunii Europene în materie, la determinarea exactă a acestora, la deciziile Curții de Justiție a Uniunii Europene și la alte documente relevante pentru transpunerea sau implementarea prevederilor legale respective, și nici cu privire la **consultările** derulate în vederea elaborării prezentei propuneri.

În instrumentul de motivare nu sunt prezentate informații privind numărul persoanelor care ar putea face obiectul prezentei propuneri legislative și nici nu sunt argumentate toate soluțiile legislative preconizate, ceea ce contravine dispozițiilor art. 32 alin. (2) teza I din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia *„Motivarea trebuie să se refere la forma finală a proiectului de act normativ”*.

² A se vedea, în acest sens, spre exemplu, Decizia nr.193 din 6 aprilie 2022, paragraful 23, Decizia nr. 189 din 2 martie 2006, sau Decizia nr. 26 din 18 ianuarie 2012.

³ A se vedea Decizia nr. 845 din 18 noiembrie 2020, paragraful 92.

Analizând Expunerea de motive, constatăm că aceasta conține doar considerații cu caracter general pentru justificarea soluțiilor legislative preconizate, fără ca acestea să fie fundamentate pe studii, lucrări de cercetare sau evaluări statistice.

Cu privire la problematica lipsei de fundamentare temeinică a actelor normative, Curtea Constituțională a reținut în Decizia nr. 139/2019 că *„În lipsa motivării, în sensul arătat, a legii adoptate, nu se poate cunoaște rațiunea legiuitorului, esențială pentru înțelegerea, interpretarea și aplicarea acesteia. (...) Caracterul sumar al instrumentului de prezentare și motivare, precum și lipsa de fundamentare temeinică a actelor normative au fost sancționate de Curtea Constituțională în jurisprudența sa, în raport cu aceleași exigențe de claritate, predictibilitate a legii și securitate a raporturilor juridice impuse de art. 1 alin. (5) din Constituție, cu invocarea deopotrivă a normelor de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative”*.

5.2. Având în vedere natura intervențiilor legislative preconizate, respectiv de completare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare, semnalăm că **titlul și partea introductivă a art. I** sunt contrare dispozițiilor art. 41 alin. (5) și art. 60 din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, având în vedere că acestea nu exprimă în mod corect intervenția avută în vedere.

5.3. La **art. I**, referitor la textul propus pentru **art. 503¹ alin. (3)**, semnalăm că sunt încălcate prevederile art. 24 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia *„(1) Soluțiile legislative preconizate prin proiectul de act normativ trebuie să acopere întreaga problematică a relațiilor sociale ce reprezintă obiectul de reglementare pentru a se evita lacunele legislative”*.

În acest sens, menționăm că, în actuala redactare, soluțiile legislative preconizate sunt incomplete, deoarece nu vizează ipoteze precum:

- cea în care ambii părinți exercită autoritatea părintească dar unul dintre aceștia nu poate fi contactat;
- cea în care exercitarea autorității părintești se realizează de către un singur părinte, în condițiile art. 507 din Legea

nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

- cea în care a fost instituită tutela minorului în condițiile art. 110 - 163 din Codul civil;

- cea în care au fost luate alte măsuri de protecție specială a copilului, precum plasamentul și plasamentul în regim de urgență, prevăzute de Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

- situația în care a intervenit delegarea temporară a autorității părintești cu privire la copilul cu părinții plecați la muncă în străinătate în condițiile art. 104 și 105 din actul normativ anterior menționat;

- ipoteza în care, în urma divorțului, exercitarea autorității părintești se realizează de către un singur părinte sau de către alte persoane în condițiile art. 398 și 399 din Legea nr. 287/2009, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

5.4. La textele propuse pentru **art. 503¹ alin. (2) și (3)**, semnalăm că sintagmele „într-un termen rezonabil” și „o altă modalitate de exercitare a autorității părintești ori condiții speciale privind luarea deciziilor referitoare la sănătatea minorului”, sunt contrare dispozițiilor art. 8 alin. (4) prima teză din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia *„Textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce”*.

Totodată, textele nu reglementează ipoteza în care actul medical implică un risc major pentru sănătatea ori integritatea minorului, însă nu există acord între părinți cu privire la acest aspect, dispozițiile propuse fiind de natură a contraveni principiului interesului superior al copilului, consacrat de Legea nr. 287/2009, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

5.5. Din punct de vedere al unificării și sistematizării legislației, semnalăm că obiectul de reglementare al prezentei propuneri legislative nu respectă dispozițiile art. 13 lit. a) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *„Actul normativ trebuie să se integreze organic în sistemul legislației, scop în care: a) proiectul de act normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel, cu care se află în conexiune;”*.

În acest sens, referitor la exprimarea consimțământului părinților, semnalăm incidența unor dispoziții normative care vizează aspecte similare, inclusiv ipoteza în care sănătatea și viața minorului ar putea fi pusă în pericol.

În acest sens, indicăm faptul că soluțiile legislative preconizate nu se corelează cu dispozițiile art. 46 alin. (5) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căreia *„În situația excepțională în care viața copilului se află în pericol iminent ori există riscul producerii unor consecințe grave cu privire la sănătatea sau integritatea acestuia, medicul are dreptul de a efectua acele acte medicale de strictă necesitate pentru a salva viața copilului, **chiar fără a avea acordul părinților sau al altui reprezentant legal al acestuia**”*.

Totodată, referitor la acordul pacientului informat pentru a fi supus la metode de prevenție, diagnostic și tratament, cu potențial de risc pentru pacient, semnalăm incidența dispozițiilor art. 661 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căreia *„Vârsta legală pentru exprimarea consimțământului informat este de 18 ani. **Minorii își pot exprima consimțământul în absența părinților sau reprezentantului legal, în următoarele cazuri: a) situații de urgență, când părinții sau reprezentantul legal nu pot fi contactați, iar minorul are discernământul necesar pentru a înțelege situația medicală în care se află; b) situații medicale legate de diagnosticul și/sau tratamentul problemelor sexuale și reproductive, la solicitarea expresă a minorului în vârstă de peste 16 ani**”*.

De asemenea, soluțiile legislative preconizate nu se corelează cu dispozițiile art. 662 din același act normativ, potrivit căreia *„**Atunci când reprezentantul legal sau ruda cea mai apropiată nu poate fi contactat, medicul, asistentul medical/moașa pot solicita autorizarea efectuării actului medical autorității tutelare sau pot acționa fără acordul acesteia în situații de urgență, când intervalul de timp până la exprimarea acordului ar pune în pericol, în mod ireversibil, sănătatea și viața pacientului**”*.

Totodată, referitor la consimțământul pacientului privind intervenția medicală, sunt aplicabile și prevederile art. 16 și 17 din Legea drepturilor pacientului nr. 46/2003, cu modificările și

completările ulterioare, potrivit cărora „În cazul în care se cere *consimțământul reprezentantului legal, pacientul trebuie să fie implicat în procesul de luare a deciziei atât cât permite capacitatea lui de înțelegere. În cazul în care furnizorii de servicii medicale consideră că intervenția este în interesul pacientului, iar reprezentantul legal refuză să își dea consimțământul, decizia este declinată unei comisii de arbitraj de specialitate. Comisia de arbitraj este constituită din 3 medici pentru pacienții internați în spitale și din 2 medici pentru pacienții din ambulator*”.

Apreciem că, dispozițiile propuse nu se integrează organic în sistemul legislației, soluțiile din prezenta propunere legislativă nefiind corelate cu prevederile actelor normative de același nivel, cu care se află în conexiune, astfel încât dispozițiile propuse pot genera dificultate în aplicarea și interpretarea dispozițiilor incidente într-un anumit domeniu.

*

* *

Ca urmare a celor de mai sus, este necesar ca propunerea legislativă să fie reconsiderată în totalitate, atât din punctul de vedere al configurării soluțiilor legislative preconizate, care trebuie să fie în concordanță cu dispozițiile legale în vigoare, cât și din punctul de vedere al exprimării soluțiilor, în acord cu exigențele de tehnică legislativă, în mod clar și precis, fără echivoc.

PREȘEDINTE

Florin IORDACHE

București

Nr. 167/03.03.2026